

Семінары

Пачатковая школа забяспечана падручнікамі

Нядаўна ў Мінску прайшоў рэспубліканскі семінар пад назвай "Вучэбна-метадычныя комплексы для пачатковай школы з 12-гадовым тэрмінам навучання і іх выкарыстанне ў падрыхтоўцы будучых настаўнікаў".

У Навукова-метадычным цэнтры вучэбнай кнігі і сродкаў навучання сабраліся прадстаўнікі сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных устаноў педагогічнага профілю з усяй рэспублікі. Сярод іх былі і тыя, хто стварае падручнікі для пачатковай школы, і тыя, хто па іх навучае.

На семінары дэманстравалі не толькі новыя і ўдасканаленыя падручнікі, але і метадычныя дапаможнікі для настаўнікаў, а таксама наглядныя дапаможнікі і дыдактычныя матэрыялы. Цяпер у школах стараюцца ствараць такія ўмовы, каб настаўнік мог працаваць не толькі з аднымі падручнікамі, бо большасць вучэбнай літаратуры патрабуе ад яго спецыяльнай метадычнай падрыхтоўкі.

Як запэўніла Лілія Федараўна Кузняцова, галоўны інспектар Галоўнага ўпраўлення агульнай сярэдняй адукацыі Міністэрства адукацыі, на гэты момант для пачатковай школы распрацаваны вучэбна-метадычныя комплексы па ўсіх прадметах. Некаторыя ўжо выпрабаваны на практыцы. Калі ўсё гэта ёсць, засталася дасягнуць гэтых навінаў да ведама настаўнікаў.

Амаль кожны выступоўца падкрэсліў неабходнасць інфармавання студэнтаў педагогічных спецыяльнасцей пра тэмы вучэбна-метадычных комплексаў, аб якіх тут ішла гаворка. Як вядома, напачатку вучэбна-метадычнай літаратуры размяркоўваецца па школах. Ва ўстановах, дзе рыхтуюць настаўнікаў пачатковых класаў, яна трапляе ў апошнюю чаргу. На жаль, педагогічныя каледжы і ВНУ маюць у недастатковай колькасці або наогул не маюць тых падручнікаў і метадычных дапаможнікаў, па якіх хутка будуць выкладаць іх выпускнікі. І гэта быў самы сумны факт, які вымушаны былі прызнаць удзельнікі семінара. Да кожнага падручніка распрацаваны шпіткі на друкаванай аснове, і іх таксама павінны ведаць будучыя настаўнікі. Але апошнім часам шпіткі застаюцца незапрацаванымі аддзеламі адукацыі 3-а года грошай. З гэтай прычыны выдавецтвы ўжо перастаюць іх выпускаць, а ў педагогічных каледжах і ўніверсітэтах іх напруту не бачаць.

Увядзенне новых вучэбна-метадычных комплексаў часам выклікае кансерватыўныя адносіны з боку сталых выкладчыкаў. Праблема непрыняцця новаўвядзенняў ускладняецца метадычнай недаступнасцю некаторых падручнікаў, выкладанне па якіх патрабуе спецыяльнай падрыхтоўкі. Каб адаптаваць настаўнікаў да новых умоў працы, прапанавалі арганізаваць перападрыхтоўчыя курсы, да прыкладу, у Акадэміі паслядыпломнай адукацыі. З удзелам аўтараў падручнікаў і метадычных дапаможнікаў, навукоўцаў з сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных устаноў.

Было выказана меркаванне, што павінен існаваць альтэрнатыўны падыход у выбары настаўнікам вучэбна-метадычнай літаратуры. Трэба імкнуцца да таго, каб настаўнік пачатковай школы мог сам абраць тэхналогію выкладання з шэрагу прапанаваных, каб мог разнастайць працэс навучання. На сённяшні дзень існуе праблема забеспячэння метадычнай літаратурай настаўнікаў, якія працуюць у інавацыйных раёнах.

Абмяркоўваліся некаторыя недахопы і вучэбнай літаратуры - стылістычнага і зместавага плана. Было вырашана, што пры стварэнні і перапрацоўцы падручнікаў для пачатковай школы трэба арыентавацца на дзясятненне развіццёвага эфекту, а таксама ўлічваць - у першую чаргу - аздораўчэбальны фактар, кіравацца прынцыпам даступнасці.

Адчувалася, што і навукоўцы, і практыкі гаварылі "на адной мове" і прышлі нарошце да высновы, што працаваць ім трэба паруч, у адным напрамку.

Іна НІКІЦЕНКА.

Нагледзячы на маладосць, студэнтка Акадэміі музыкі мінчанка Олія Лонская стала удзельніцай прэстыжнага Міжнароднага фестывалю гітарнай музыкі "Рэнесанс гітары" ў Гомелі. Юлія выступала ў складзе ўнікальнага калектыву - зводнага аркестра гітарыстаў, які сваім выкананнем класічных твораў уразаў нават вядомых удзельнікаў фестывалю з Украіны, Югаславіі і Польшчы.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА, БЕЛТА.

Падзея

Музычная педагогіка

Днямі сталіца ў чарговы раз наведваў кампазітар, народны артыст Рэспі, акадэмік Акадэміі творчай педагогікі, мастацкі твораў харавой школы "Пянінеры" Георгій Аляксандравіч Струве.

Яго сустрэча з музычнымі кіраўнікамі дзіцячых садкоў прайшла ў Мінскім гарадскім інстытуце павышэння кваліфікацыі кіруючых работнікаў і спецыялістаў выхавання. Лекцыі Георгія Аляксандравіча зусім былі не лекцыямі, а практычнымі заняткамі, бо пасля кароткага ўступнага слова ён адразу прыступіў да практыкі, без якой тэорыя ў прынцыпе і не патрабуе. Зала была перапоўнена. Хто прыйшоў па ўласнай ініцыятыве, кагосьці запрасілі, хтосьці ўжо ведалі гэтага чалавека, а хтосьці бачылі яго ўпершыню.

І вось з'явіўся сам Георгій Аляксандравіч, вельмі актыўны і энергічны чалавек. У структуры ўрока ёсць такі элемент - псіхалагічная падрыхтоўка да ўспрыняцця новых ведаў, умовнік і навікаў. З гэтага і пачаліся заняткі Г.А.Струве. Спачатку сёе-тое раскаваў са сваёй біяграфіяй. У прыватнасці, што маці і цётка працавалі ў сферы дашкольнай адукацыі, і яшчэ дадаў: "Нарадзіўся, можна сказаць, пад раз'ем - бабуля (дарэчы, вядомая піяністка Марыя Булатава), маці, цётка музыцыравалі, сам у пяць гадоў ужо гастраліваў. А потым была вайна, голад, але прага да музыкі засталася. Пасля вайны, дзякуючы Гнесіным, трапіў у ваенна-музычнае вучылішча. Самае галоўнае ў маім жыцці пачалося, калі апынуўся ў сельскай школе, выпадкова, але застаўся там зусім не выпадкова". Георгій Аляксандравіч з кагорты тых людзей, хто лічыць, што ўсе дзеці ад прыроды маюць талент, а задача педагога - іх развіваць. Развіваць музычны талент - справа не простая, яна патрабуе шмат увагі і самаўдасканалення. Як зазначыў у сваім

зварочне Г.А.Струве да музычных кіраўнікоў: "У вас вялікая адказнасць, а падрыхтоўка слабая". Гэта адчуваў і сам педагог, і яны вельмі старанна выконвалі ўсе практыкаванні Георгія Аляксандравіча. Заняткі былі прысвечаны вакалу. Бо які ж педагог навучыць спяваць, калі сам не можа? З вакалам у нашых педагогаў, як вы светліліся, усё нармальна.

На працягу дзёнаў гадзін музычнай кіраўнікі вучыліся рытму, правільна

дзеці павінны вучыцца на так званым "залатым" рэпертуары, на класічнай аснове, што і даецца ў падборцы кампазітара.

На думку Георгія Аляксандравіча, адукацыя - гэта літаратура, ліба і нота. Так, аспрэчыць гэта цяжка. Методыка кампазітара Струве называецца "Харавое салфеджыа", заняткі па ёй сапраўды актыўна развіваюць музычнага слыху, музычную памяць, каардынацыю, творчыя здольнасці дзіцяці (ад 3 да 9 год). У практыкаваннях "Харавое салфеджыа" аб'яднаны тры кампаненты - зрокавы, слыхавы і рухавы.

Даве гадзіны праліцелі хутка, сустрэча скончылася, а пытанні засталіся. Зразумела, што на ўсе адказы не пачуеш, але ж на некаторыя...

Георгій Аляксандравіч, падчас лекцыі вы казалі, што ў школу трапілі выпадкова, а засталіся зусім невыпадкова. Чаму? Да таго ж вы - кампазітары...

У кожнага чалавека - свой лёс. Я фаталіст, але веру, што можна лёс змяняць. Сустрэча з дзецьмі - вельмі важны спектр майго лёсу. Тады мне проста захачелася дапамагчы адной школе, зрабіць так, каб яна заспявала. Калі людзі спяваюць разам, яны становяцца дабрайшымі. Ёсць такое рускае слова - соборность. Ні адна рэлігія без сумесных спеваў немагчыма. Так атрымалася, што я застаўся з дзецьмі. Канешне, я думаў, што буду пісаць вялікія музычныя творы, сачыненні. У прынцыпе я пішу, але яны менш вядомыя. У мяне ёсць оперны канцэрт, аперэта, опера, струнны квартэт, сімфанічныя творы, шмат пішу для кіно. Але ўсё больш і больш мяне прыцягвала дзіцячая, маладзёжная музыка, бо мала хто займаўся гэтай справай так, як змагаў я, і не таму, што я самы лепшы, а таму, што ўвайшоў у гэтую праблему глыбока, ведаю яе знутры, ведаю, што патрэбна дзецям. Важным з'яўляецца не прыду-

маць яшчэ адну музычную рэч, а ўздзяненне музыкі на чалавека. Сумесныя спевы павінны мець нейкую мэту. Зараз гучыць больш забавляльная музыка, чым стварэнная. А стварэнная музыка мае вялікае значэнне, яна прыносіць стаючыя вынікі. Такую музыку робіць чалавек чалавекам.

Калі раей я займаўся дзецьмі, юнакамі, абавязкова маладзёжнымі калектывамі шмат працаваў са студэнтамі, настаўнікамі, то цяпер мяне ўсё больш цікавіць дашкольнікі. Зараз я разумю: сёе тачнае дзіця не проста з дзіцяцтва, а з ранняга дзіцяцтва, з двух да п'ятнаці год. У гэты перыяд фарміруецца чалавек - добры ці не вельмі, акуратны ці не і г.д.

Даказан, што чалавек, які спявае, фізічна больш здаровы. І нікім дзіцячымі не змяніць жыццёвую музыку. З аднаго боку тэніка сёння рухае прагрэс, а з другога, яна - рэгрэс, бо ў чалавека, які слухае сучасную музыку, душа маўчыць. А калі вы памятаеце, ёсць такі выраз "Душа павінна працаваць".

Якую рэлю ў вашай педагогічнай дзейнасці адыгрывае кампазітарства?

Кампазітарская справа мне вельмі даламагае. Калі б я быў проста метадыст, то шукаў бы ў творчых сачыненнях развіццё сваёй мэтады. На жаль, сваю песню я гляджу як з тэрчага пункту гледжання, так і з таго, што дзіця атрымае ад яе ў сваім развіцці.

Асноўная праблема музычнай педагогаў - гэта?

Трэба вельмі любіць дзіця, любіць музыку і пастаянна вучыцца. Вельмі часта педагог перадае толькі тое, што калісьці даў ім. Зараз існуе вялікая колькасць музычных педагогаў. Інае пытанне - якасць іх падрыхтоўкі. Кожнае дзіця можа навучыцца музычнай грамаце. Яно можа спяваць, спяваць саля, іграць. Дарэчы, іграць яны, чым спяваць. Гэта музычныя школы прыдумалі, што іграць - цяжкі. А іграць можа кожны. Іншая справа - што іграць. Дайце мне даць на паўгадзіны, і яно пачне іграць.

Вольга ДУБОЎСКАЯ.

Конкурсы

Снежаны: пара падводзіць вынікі

Заўчора ў БДПУ імя М.Танка былі падведзены вынікі II Рэспубліканскага конкурсу "Беларусь у XXI стагоддзі" (яго першага тура менавіта ў межах названай навучальнай установы).

З гэтай нагоды ва ўніверсітэце была зладжана адмысловая ўрачыстасць. Студэнтаў, маладых вучоных, якія прынялі ўдзел у конкурсе на лепшую навуковую працу, дамагліся ў ім пэўныя поспехы, цёпла і шчыра віталі рэктар універсітэта, прафесар, акадэмік Леанід Ціханаў, прафесар па навуковай рабоце і праблемах развіцця педагогічнай адукацыі, дацэнт Васіль Бондар, адказны супрацоўнік Міністэрства адукацыі - член аркамітэта па правядзенні II Рэспубліканскага конкурсу "Беларусь у XXI стагоддзі" Надзея Гануш-чанка ды яго сакратар Ніна Пташнік, дэкан факультэта сацыяльнай педагогікі і практычнай псіхалогіі Таццяна Міхневіч.

Так, Леанід Міхноравіч заўважыў, што БДПУ імя М.Танка ўсё выразней набывае рысы характэрныя нацыянальнаму профільнаму ўніверсітэту.

Удзел студэнтаў, маладых навукоўцаў у прэстыжным конкурсе стаў падцверджаннем таго, што творчасць, навуковы пошук, спрыяючы сістэматычнаму і замкаванню набытых ведаў, несумненна, павінны быць уласцівасцю студэнтаў навучальнай установы педагогічнага ўхлу.

Леанід Міхноравіч паведаміў, што асабіста азнаёмлены са зместам шэрагу

студэнцкіх навуковых прац упэўніла яго ў думцы, што іх аўтары імкнуцца пашырыць інфармацыйнае кола, уласныя духоўны свет. А гэта якраз і павінна быць уласцівасцю будучага педагога.

Фактычны (лічбавы) матэрыял, які тычыўся ўдзелу выхаванцаў універсітэта ў конкурсе "Беларусь у XXI стагоддзі", прывёў загадчык кафедры агульнай і сусветнай гісторыі, доктар гістарычных навук Аляксандр Каваленя. Дарэчы, ён кудыне ўніверсітэце непасрэдна арганізацыю гэтай справы.

З інфармацыі Аляксандра Аляксандравіча вынікала, што колькасць удзельнікаў у конкурсе расце год пры годзе. Пад кіраўніцтвам выкладчыкаў студэнтаў рэфератаў, з якімі выступілі на семінарах і практычных занятках. Лепшыя з гэтых работ перараслі ў сапраўдныя навуковыя працы.

На ўсіх факультэтах былі праведзены вікторыны, алімпіяды, навуковыя канферэнцыі, выпушчаны дзесяткі інфармацыйных бюлетэняў.

У конкурсе прыняло ўдзел звыш 800 студэнтаў, бакалаўраў, магістраў, аспірантаў універсітэта. Аркамітэт разглядаў больш за 90 прац, 27 з іх прызнаны лепшымі і прадстаўлены на чарговы тур конкурсу.

Як падкрэсліў Аляксандр Аляксандравіч, большасць работ напісана на высокім навуковым узроўні. Звяртаючы на сабе ўвагу як актыўны ўдзел студэнцкай моладзі ў конкурсе, так і змест творчых прац, яны прасякнуты нацыянальна-дзяржаўнай ідэяй, заклапочанасцю пра будучае Айчыны.

Студэнцкая моладзь не толькі ставіць праблемы, але і шукае адказы на шматлікія пытанні сацыяльна-эканамічнага і палітычнага развіцця Беларусі ў XXI стагоддзі. У даследаваннях выказваецца спадзяванне на тое, што Беларусь абавязкова стане раўнапраўным суб'ектам у вялікім еўрапейскім краіне, зробіць пэўны ўнёсак у вырашэнне глабальных праблем, якія паўсталі перад сусветнай супольнасцю на рубяжы новага тысячагоддзя.

У межах правядзення конкурсу асобныя студэнты, бакалаўры, магістры, аспіранты выступілі з цікавымі паведамленнямі на міжнародных навуковых канферэнцыях.

Аляксандр Аляксандравіч назваў імяны і прозвішчы пераможцаў II Рэспубліканскага конкурсу (вынікі яго першага тура - у межах БДПУ імя М.Танка) "Беларусь у XXI стагоддзі". Рэктар універсітэта Леанід Ціханаў уручыў кожнаму адпаведны дакумент.

Пераможцы адмысловага творчага спаборніцтва, які іх навуковыя кіраўнікі, заахвочаны і матэрыяльна.

Наш кар.

Многае залежала ад настаўнікаў

Са студзеня па ліпень гэтага года працягваўся рэспубліканскі адкрыты конкурс на лепшую п'есу для дзяцей. У ім прынялі ўдзел звыш 90 аўтараў, сярод якіх як прафесійныя драматургі, так і аматары - людзі розных узростаў і розных прафесій.

Журы, якое ўзначаліў лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Аляксей Петрашэвіч, разглядала шмат калектывных работ. Дыпламамі Міністэрства адукацыі адзначаны творы дзіцяча-падлеткавага клуба "Крыніца" Бабруйска і драма-

стаўніца замежных моў з Кішэна Л.Мяшкова, спецыяльна прызначанай фірмы "Парадокс" атрымаў наставнік з Лагойска Микола Захаранка, пераможцам конкурсу стаў настаўнік з Чэрвень Генадзь Аўласенка (абодва

таланавітыя драматургі). Спецпрыз Саюза пісьменнікаў за папулярнасцю беларускай літаратуры быў уручаны таксама выкладчыку, дацэнту Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта А.Лозку. "Кліч Рэгнэды" - так называюцца ягоныя сцэнічны творы, напісаны ў сааўтарстве з дочкай Аляксей.

Калі дадаць, што і каардынатар сумеснага праекта, старшыня секцыі драматургіі СБП Галіна Каржаневская мае педагогічны вопыт, то можна ўпэўнена сцвярджаць: без настаўніцкай грамадска-рэспубліканскі конкурс меў бы куды больш сціплыя вынікі.

Галіна ЗІНКЕВІЧ.

ІНДЭКС

для індывідуальнай падпіскі | для ведамаснай падпіскі

63867

63363

РП-1		Міністэрства сувязі Рэспублікі Беларусь									
АБОНЕМЕНТ на газету		на газету									
Настаўніцкая газета		журнал									
(назва выдання)		(індэкс выдання)									
на 2002 год по месяцам		Колькасць комплектов									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Кому											
Куда											
(фамілія, ініцыялы)											
(адрэс)											
(пачтовый индекс)											
(горад, населенный пункт)											
ДОСТАВОЧНАЯ КАРТОЧКА											
на газету											
журнал											
Настаўніцкая газета											
(назва выдання)											
Стоимость	подписки	переплат	руб.	Колькасць комплектов							
на 2002 год по месяцам											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Кому											
Куда											
(фамілія, ініцыялы)											
(адрэс)											
(пачтовый индекс)											
(горад, населенный пункт)											

